

RESPONDEO dicendum, quod circa hoc est duplex opinio: quidam enim dicunt, quod in corporibus gloriosis erunt omnes potentiae sensuum; non tamen erunt in actu nisi duo sensus, scilicet tactus, et visus: nec hoc erit ex defectu sensuum, sed ex defectu medii, et objecti; nec tamen erunt frustra, quia erunt ad integritatem humanae naturae, et ad commendandam sapientiam Creatoris. Sed hoc non videtur verum, quia illud quod est medium in istis sensibus, est etiam in aliis medium: in visu enim est medium aër, qui etiam est medium in auditu, et odoratu, sicut patet in 2. de Anima (tex. 76. et 97.): similiter etiam gustus habet medium conjunctum, sicut et tactus, cum gustus sit tactus quidam, ut in eodem libro (tex. 28. et 94.) dicitur: odor etiam erit ibi, qui est objectum odoratus, cum Ecclesia cantet, quod odor suavissimus erunt corpora sanctorum: laus etiam vocalis erit in patria: unde dicitur in Gloss. (ord.) super illud Psal. 149.: *Exaltationes Dei in gutture eorum*, quod « corda, et linguae non desinent laudare Deum »; et idem etiam habetur per Gloss. (ord.) super illud 2. Esdr. 12.: *In canticis, et cymbalis*, etc. Et ideo secundum alios dicendum, quod odoratus, et auditus erunt ibi in actu; sed gustus non erit in actu, ita quod immutetur ab aliquo cibo, vel potu sumpto, ut patet ex dictis (q. 81. art. 4.): nisi forte dicatur, quod erit ibi gustus in actu per immutationem linguae ab aliqua humiditate adjuncta.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod qualitates, quas tactus percipit, sunt illae, ex quibus constituitur animale corpus: unde per qualitates tangibiles corpus animalis secundum statum praesentem natum est immutari immutatione naturali, et spirituali ab objecto tactus; et ideo tactus dicitur maxime materialis inter alios sensus, quia habet plus de materiali immutatione adjunctum. Non tamen immutatio materialis se habet ad actum sentiendi, qui perficitur spirituali immutatione, nisi per accidens; et ideo in corporibus gloriosis, a quibus impassibilitas excludit naturalem immutationem, erit immutatio a qualitatibus tangibilibus spiritualis tantum: sicut etiam in corpore Adae fuit, quod nec ignis urere, nec gladius scindere potuisset; et tamen horum sensum habuisset.

AD SECUNDUM dicendum, quod gustus, secundum quod est sensus alimenti, non erit in actu: sed secundum quod est iudicativus saporum, esse poterit forte per modum praedictum (in corp. art.).

AD TERTIUM dicendum, quod quidam posuerunt, quod odor nihil aliud est, quam quaedam fumalis evaporatio: sed haec positio non potest esse vera, quod patet ex hoc quod vultures currunt ex odore percepto ad cadavera ex locis remotissimis; cum tamen non esset possibile, quod evaporatio aliqua pertingeret a cadavere ad tam remota loca, etiamsi totum resolveretur in vaporem; et praecipue cum sensibilia in aequali distantia ad quamlibet partem immutent: unde odor immutat medium quandoque, et instrumentum sentiendi spirituali immutatione, sine aliqua evaporatione pertinente ad organum. Sed quod aliqua evaporatio requiratur, hoc est eo quod odor in corporibus est humiditate aspersus; unde oportet resolutionem fieri, ad hoc quod percipiatur: sed in corporibus gloriosis erit odor in sua ultima perfectione, nullo modo per humidum repressus; unde immutabit spirituali immutatione, sicut odor fumalis evaporationis facit: et sic erit sensus odoratus in sanctis, quia nulla humiditate impediatur; et cognoscet non solum excellentias odorum, sicut nunc in nobis contingit propter nimiam cerebri humiditatem, sed etiam minimas odorum differentias.

AD QUARTUM dicendum, quod in patria erit laus vocalis (quamvis quidam

aliter dicant), et sola immutatione spirituali organum auditus immutabit in beatis; nec erit propter disciplinam, qua scientiam acquirant, sed propter perfectionem sensus, et delectationem. Quomodo autem vox ibi formari poterit, dictum est in 2. lib. (*Dist. 2. q. 2. art. 2. ad 5.*).

AD QUINTUM dicendum, quod intensio luminis non impedit receptionem spiritualement speciei coloris, dummodo maneat in natura diaphani, sicut patet, quod quantumcumque illuminetur aër, potest esse medium in visu; et quanto est magis illuminatus, tanto per ipsum aliquid clarius videtur, nisi sit defectus ex debilitate visus. Quod autem in speculo directe opposito radio solis non appareat species corporis oppositi, non est propter hoc quod impediatur receptio, sed propter hoc quod impediatur reverberatio: oportet enim, ad hoc quod forma in speculo appareat, quod fiat quaedam reverberatio ad aliquod corpus obscurum; et ideo plumbum vitro adjungitur in speculo: hanc autem obscuritatem radius solis repellit: unde non potest apparere species aliqua in speculo. Claritas autem corporis gloriosi non aufert diaphaneitatem a pupilla, quia gloria non tollit naturam: unde magnitudo claritatis in pupilla magis facit ad acumen visus, quam ad ejus defectum.

AD SEXTUM dicendum, quod quanto sensus est perfectior, tanto ex minori immutatione facta potest objectum suum percipere: quanto autem sub minori angulo visus a visibili immutatur, tanto minor immutatio est; et inde est, quod visus fortior magis a remotis aliquid videre potest, quam visus debiliior, quia quanto a remotiori videtur, sub minori angulo videtur: et quia visus corporis gloriosi erit perfectissimus, ex parvissima immutatione poterit videre; unde sub angulo multo minori videre poterit, quam modo possit, et per consequens multo magis a remotis.

QUAESTIO LXXXIII.

DE SUBTILITATE CORPORUM BEATORUM, IN SEX ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de subtilitate corporum beatorum.

Circa quod quaeruntur sex.

Primo. Utrum subtilitas sit proprietas corporis gloriosi.

Secundo. Utrum ratione hujus subtilitatis possit esse in eodem loco cum alio corpore non glorioso.

Tertio. Utrum per miraculum duo corpora possint simul esse in eodem loco.

Quarto. Utrum corpus gloriosum possit esse cum alio glorioso in eodem loco.

Quinto. Utrum corpus gloriosum necessario requirat aequalem sibi locum.

Sexto. Utrum corpus gloriosum sit palpabile.

ARTICULUS II.

362

UTRUM RATIONE HUIUS SUBTILITATIS
COMPETAT CORPORI GLORIOSO ESSE IN EODEM LOCO
CUM ALIO CORPORE NON GLORIOSO.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod ratione huius subtilitatis competat corpori, quod sit simul in eodem loco cum alio corpore non glorioso, quia, ut dicitur Philip. 3., *reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae*: sed corpus Christi potuit simul esse cum alio corpore in eodem loco, ut patet per hoc quod post resurrectionem intravit ad discipulos januis clausis, ut dicitur Joan. 20.; ergo et corpora gloriosa ratione subtilitatis poterunt esse cum aliis corporibus non gloriosis in eodem loco.

2. PRAETEREA. Corpora gloriosa erunt nobiliora omnibus aliis corporibus: sed quaedam nunc ratione suae nobilitatis possunt esse simul cum aliis corporibus, scilicet radii solares; ergo multo fortius hoc conveniet corporibus gloriosis.

3. PRAETEREA. Corpus coeleste non potest dividi, ad minus quantum ad substantiam sphaerarum: unde dicitur Job 37. quod *coeli velut aere solidissimi firmati sunt*; si ergo corpus gloriosum non poterit simul esse cum alio corpore in eodem loco ratione subtilitatis, nunquam ad coelum empyreum ascendere poterit; quod est erroneum.

4. PRAETEREA. Corpus quod non potest simul esse cum alio corpore, potest ex alterius obstaculo impediri in motu suo, vel etiam includi: sed hoc non poterit contingere corporibus gloriosis; ergo possunt simul esse in eodem loco cum aliis corporibus.

5. PRAETEREA. Sicut se habet punctum ad punctum, ita linea ad lineam, et superficies ad superficiem, et corpus ad corpus: sed duo puncta possunt esse simul, ut patet quando duae lineae se tangunt: et similiter duae lineae in contactu duarum superficierum, et duae superficies in contactu duorum corporum, quia « contigua sunt, quorum ultima sunt simul », ut patet 6. Phys. (*in princ. lib.*); ergo non est contra naturam corporis, quin possit esse simul cum alio corpore in eodem loco: sed quidquid nobilitatis natura corporis patitur, totum corpori glorioso praestabitur; ergo corpus gloriosum ex suae subtilitatis proprietate habebit, quod possit esse simul cum alio corpore in eodem loco.

SED CONTRA est, quod Boët. dicit in lib. 1. de Trin. (*circ. princ.*): « In numero differentiam varietas accidentium facit: nam tres homines neque genere, neque specie, sed suis accidentibus distant: nam si omnino cuncta ab his accidentia separamus, tamen locus est cunctis diversus, quem unum fingere nullo modo possumus »; ergo si ponatur duo corpora esse in uno loco, erit unum corpus numero.

Praeterea. Corpora gloriosa majorem convenientiam habebunt cum loco, quam spiritus angelici: sed spiritus angelici, ut quidam dicunt, non possent distinguere numero, nisi essent in diversis locis: et propter hoc ponunt, quod necesse est esse eos in loco, et quod ante mundum creari non potuerunt; ergo multo magis debent dicere, quod duo corpora qualicumque non possunt simul esse in eodem loco.

RESPONDEO dicendum, quod non potest dici, quod corpus gloriosum ratione suae subtilitatis habeat, quod possit esse cum alio corpore in eodem

loco, nisi per subtilitatem auferatur ab eo id, per quod prohibetur nunc esse simul cum alio corpore in eodem loco: dicunt autem quidam, quod prohibetur ab hoc in isto statu ratione corpulentiae, per quam habet quod repleat locum; quae quidem corpulentia ab eo per subtilitatis dotem tollitur. Sed non potest hoc stare propter *duo*: primo, quia corpulentia, quam dos subtilitatis aufert, est ad defectum pertinens; puta aliqua inordinatio materiae non perfecte substantis suae formae; totum enim, quod ad integritatem corporis pertinet, in corpore resurget, tam ex parte formae, quam ex parte materiae; quod autem aliquod corpus sit repletivum loci, hoc habet per illud quod est de integritate naturae ejus, et non ex aliquo defectu naturae: cum enim plenum opponatur vacuo, illud solum non replet locum, quo posito in loco, nihilominus remanet vacuus locus: vacuum autem definitur in 4. Physic. (*tex. 57. et 58.*) quod est « locus non plenus sensibili corpore ». Dicitur autem aliquod corpus esse sensibile ex materia, et forma, et naturalibus accidentibus, quae omnia ad integritatem naturae pertinent: constat etiam, quod corpus gloriosum erit sensibile, etiam secundum tactum, ut patet in corpore Domini, Luc. ult.; nec ei deerit materia, aut forma, aut naturalia accidentia, scilicet calidum, et frigidum, et huiusmodi: unde patet, quod corpus gloriosum, non obstante subtilitatis dote, replebit locum: insania enim videtur dicere, quod locus, ubi erit corpus gloriosum, esset vacuus. Secundo, ratio eorum praedicta non valet, quia coexistentiam corporis impedire in eodem loco est plus, quam replere locum; si enim ponamus dimensiones esse separatas sine materia, illae dimensiones non replent locum; unde quidam ponentes vacuum dixerunt vacuum esse locum, in quo sunt huiusmodi dimensiones sine aliquo sensibili corpore: et tamen illae dimensiones prohibent, ne sint simul cum alio corpore in eodem loco, ut patet per Philos. in 4. Phys. (*tex. 8. et 76.*) et in 3. Metaph. (*tex. 17.*), ubi habet pro inconvenienti, quod corpus mathematicum, quod nihil est aliud, quam dimensiones separatae, sit simul cum alio corpore naturali sensibili: unde dato quod subtilitas corporis gloriosi auferret ab eo hoc quod est replere locum, non tamen sequeretur, quod propter hoc posset esse cum alio corpore in eodem loco, quia remoto eo, quod minus est, non propter hoc removeretur quod plus est. Dicendum est ergo, quod illud quod impedit corpus nostrum nunc, ne simul cum alio corpore sit in eodem loco, nullo modo poterit ab eo removeri per dotem subtilitatis: nihil enim potest prohibere corpus aliquod, ne sit simul situm cum alio corpore in eodem loco, nisi hoc quod in eo requirit diversum situm; nihil enim est impedimentum identitatis, nisi quod est causa diversitatis. Hanc autem distinctionem situs non requirit aliqua corporis qualitas, quia corpori non debetur aliquis situs ratione suae qualitatis; unde remoto a corpore sensibili, quod sit calidum, et frigidum, aut grave, aut leve, nihilominus in eo remanet necessitas praedictae distinctionis, ut patet per Philosophum in 4. Physic. et etiam per se planum est: similiter etiam materia non potest inducere necessitatem praedictae distinctionis, quia materia non advenit situs, nisi mediante quantitate dimensionum: similiter etiam neque forma situm habet, nisi ex materia situm habeat. Restat ergo, quod necessitas distinctionis duorum corporum in situ causetur a natura quantitatis dimensionum, cui per se convenit situs: cadit enim in definitione ejus, quia quantitas dimensionum est quantitas habens situm; et inde est, quod remotis omnibus aliis quae sunt in re, talis distinctionis necessitas invenitur in sola quantitate dimensionum: si enim accipiat lineam separata, oportet, si sint

duae lineae, vel duae partes unius lineae, quod sint distinctae in situ; alias linea addita lineae non efficeret majus; quod est contra communem animi conceptionem: et similiter est de superficiebus, et corporibus mathematicis. Et quia materiae debetur situs, inquantum substat dimensioni, exinde praedicta necessitas ad materiam situatam derivatur; ut sicut non est possibile esse duas lineas, vel duas partes lineae, nisi sint distinctae secundum situm, ita impossibile sit esse duas materias, vel duas partes materiae, nisi sit distinctio situs: et quia distinctio materiae est principium distinctionis individuorum, inde est quod Boët. dicit in lib. 1. de Trinit. (*circ. princ.*) quod « duobus corporibus unum locum fingere nullo modo possumus », ut hanc saltem accidentium varietatem distinctio individuorum requirat. Subtilitas autem a corpore glorioso dimensionem non aufert, unde nullo modo auferunt ipsi praedictam necessitatem distinctionis situs ab alio corpore: et ideo corpus gloriosum non habebit ratione suae subtilitatis quod possit esse simul cum alio corpore; sed poterit simul cum alio corpore esse ex operatione virtutis divinae; sicut etiam corpus Petri non habuit ex aliqua proprietate indita, quod ad umbram ejus sanarentur infirmi; sed hoc fiebat virtute divina ad aedificationem fidei: ita faciet virtus divina, ut corpus gloriosum possit simul cum alio corpore esse ad perfectionem gloriae.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod corpus Christi non habuit ex subtilitatis dote, quod posset esse simul cum alio corpore in eodem loco; sed hoc factum est virtute divinitatis post resurrectionem, sicut in nativitate: unde Gregor. in hom. (26. in *Evang. a princ.*) dicit: « Illud corpus Domini intravit ad discipulos januis clausis, quod ad humanos oculos per nativitatem suam clauso exiit utero Virginis »; unde non oportet, quod ratione suae subtilitatis hoc conveniat corporibus gloriosis.

AD SECUNDUM dicendum, quod lumen non est corpus, ut in 2. lib. dictum est (*Dist. 13. q. 1. art. 3. et part. 1. q. 67. art. 2.*): unde objectio procedit ex falsis.

AD TERTIUM dicendum, quod corpus gloriosum transibit sphaeras coelorum sine earum divisione, non ex vi subtilitatis, sed ex divina virtute, quae eis ad nutum in omnibus subveniet.

AD QUARTUM dicendum, quod ex hoc quod Deus beatis ad nutum aderit in omnibus quae volent, sequitur quod non poterunt includi, vel incarcerari.

AD QUINTUM dicendum, quod, sicut dicitur in 4. *Physic. (tex. 9. et 47.)*, « puncto non convenit locus »; unde si dicatur esse in loco, hoc non est nisi per accidens, quia corpus, cujus est terminus, est in loco: sicut autem totus locus respondet toti corpori, ita terminus loci respondet termino corporis. Contingit autem duorum locorum esse unum terminum, sicut et duas lineas terminari ad unum punctum; et ideo quamvis duo corpora non possint esse nisi in diversis locis, tamen duobus terminis duorum corporum respondet idem terminus duorum locorum: et secundum hoc dicuntur ultima corporum se tangentium esse simul.

ARTICULUS III.

363

UTRUM PER MIRACULUM FIERI POSSIT, QUOD DUO CORPORA SINT IN EODEM LOCO.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod nec etiam per miraculum fieri possit, quod duo corpora sint in eodem loco: non enim potest fieri per miraculum, quod duo corpora sint simul duo, et unum, quia hoc esset facere contradictoria esse simul: sed si ponatur duo corpora esse simul, sequeretur illa duo corpora esse unum; ergo non est possibile hoc per miraculum fieri. Probatio mediae: Sint duo corpora in eodem loco, quorum unum dicatur A, et aliud B: aut ergo dimensiones A erunt eadem cum dimensionibus loci, aut aliae: si aliae, ergo erunt aliquae dimensiones separatae; quod non potest poni, quia dimensiones, quae sunt inter terminos loci, non sunt in aliquo subjecto, nisi sint in corpore locato: si autem sint eadem, ergo eadem ratione dimensiones B erunt eadem cum dimensionibus loci: sed « quaecumque uni et eidem sunt eadem, sibi invicem sunt eadem »; ergo dimensiones A, et B sunt eadem: sed duorum corporum non possunt esse eadem dimensiones, sicut nec eadem albedo; ergo A, et B sunt unum corpus, et erant duo; ergo sunt simul unum et duo.

2. PRAETEREA. Contra communes animi conceptiones non potest aliquid miraculose fieri, ut scilicet pars non sit minor toto, quia contraria communibus conceptionibus directe contradictionem includunt: similiter nec contra conclusiones geometriae, quae a communibus animi conceptionibus infallibiliter deducuntur, sicut quod triangulus non habeat tres angulos aequales duobus rectis: similiter nec aliquid potest fieri in linea contra definitionem lineae, quia separare definitionem a definito est ponere duo contradictoria esse simul. Sed duo corpora esse in eodem loco est contra communes animi conceptiones, et contra conclusiones geometriae, et contra definitionem lineae; ergo non potest fieri per miraculum. Probatio mediae: Conclusio est geometriae, quod duo circuli non se tangant, nisi in puncto: si autem duo corpora circularia essent in eodem loco, duo circuli designati in eis se tangere secundum totum: similiter etiam est contra definitionem lineae, quod intra duo puncta sit plus quam una linea recta; quod fieret, si duo corpora essent in eodem loco, quia intra duo puncta signata in diversis superficiebus loci essent duae lineae rectae duorum corporum locatorum.

3. PRAETEREA. Hoc videtur non posse fieri per miraculum, quod corpus inclusum in alio corpore non sit in loco, quia sic haberet locum communem, et non proprium; quod non potest esse: sed hoc sequeretur, si duo corpora essent in eodem loco; ergo hoc non potest fieri per miraculum. Probatio mediae: Sint duo corpora in eodem loco, quorum unum secundum quamlibet dimensionem sit majus alio, corpus minus erit inclusum in corpore majore, et locus corporis majoris erit locus ejus communis: locum autem proprium non habebit, quia non erit aliqua superficies corporis actu signata, quae contineat ipsum, quod est de ratione loci; ergo non habebit locum proprium.

4. PRAETEREA. Locus proportionaliter respondet locato: sed nunquam potest fieri per miraculum, quod idem corpus sit simul in diversis locis, nisi per aliquam conversionem, sicut accidit in sacramento altaris; ergo nullo modo potest fieri per miraculum, quod duo corpora sint simul in eodem loco.

ARTICULUS I.

361

UTRUM SUBTILITAS SIT PROPRIETAS CORPORIS GLORIOSI.

(S. Thom. 4. Dist. 44. q. 2. art. 2. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod subtilitas non sit proprietas corporis gloriosi; proprietas enim gloriae excedit proprietatem naturae, sicut gloriae claritas claritatem solis, quae est maxima in natura: si ergo subtilitas sit proprietas corporis gloriosi, videtur quod corpus gloriosum sit subtilius futurum omni, quod est subtile in natura, et ita erit ventis, aëreque subtilius; quod est haeresis a Gregorio in Constantinopolitana urbe damnata, ut ipse narrat in 14. lib. Moral. (cap. 29.).

2. PRAETEREA. Sicut caliditas, et frigiditas sunt quaedam qualitates simplicium corporum, scilicet elementorum, ita et subtilitas: sed calor, et aliae qualitates elementorum non intenduntur in gloriosis corporibus magis quam nunc; imo magis ad medium reducentur; ergo neque subtilitas in eis erit major, quam nunc sit.

3. PRAETEREA. Subtilitas invenitur in corporibus propter paucitatem materiae: unde corpora, quae habent minus de materia sub aequalibus dimensionibus, dicimus magis subtilia; ut ignem aëre, et aërem aqua, et aquam terra: sed tantum de materia erit in corporibus gloriosis, quantum nunc est; nec dimensiones erunt majores; ergo tunc non erunt magis subtilia, quam modo sint.

SED CONTRA est, quod dicitur 1. Cor. 15.: *Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale*, idest spiritui simile: sed subtilitas spiritus excedit omnem subtilitatem corporis; ergo corpora gloriosa erunt subtilissima.

Praeterea. Corpora quanto sunt subtiliora, tanto sunt nobiliora: sed corpora gloriosa sunt nobilissima; ergo erunt subtilissima.

RESPONDEO dicendum, quod nomen subtilitatis a virtute penetrandi est assumptum: unde dicitur in 2. de Generat. (tex. 10.) quod « subtile est repletivum partibus, et partium partibus » (quia propter naturam humidi, quod male terminatur termino proprio, bene autem alieno, sequitur suum tangens, et fluit undique ad suum capiens, et sua subtilitate quamlibet ejus partem minimam subintrat). [Al. desunt haec omnia parentesi clausa]. Quod autem ali- quod corpus sit penetrativum, contingit ex duobus: primo ex parvitate quantitatis, praecipue secundum profunditatem, et latitudinem, non autem secundum longitudinem, quia penetratio fit in profundum; unde longitudo penetrationi non obstat: secundo ex paucitate materiae; unde rara subtilia dicimus: et quia in corporibus raris forma praedominatur materiae magis, ideo translatum est nomen subtilitatis ad illa corpora, quae optime substant formae, et perficiuntur ab ea completissimo modo; sicut dicimus subtilitatem esse in sole, et luna, et aliis hujusmodi: sicut etiam aurum, vel aliquid hujusmodi potest dici subtile, quando perfectissime completur in esse, et virtute suae speciei. Et quia res incorporeae quantitate carent, et materia, ideo nomen subtilitatis ad eas transfertur, non solum ratione suae substantiae, sed etiam ratione suae virtutis: sicut enim *subtile* dicitur penetrativum, quia pertingit usque ad intima rei, ita etiam dicitur aliquis intellectus subtile, quia pertingit ad inspicienda intrinseca principia, et proprietates naturales rei latentes: et

similiter dicitur aliquis habere visum subtilem, quia aliquid minimum potest visu percipere: et similiter est de aliis sensibus. Et secundum hoc diversi *diversimode* subtilitatem corporibus gloriosis attribuerunt: *quidam* enim haeretici, ut August. narrat (lib. 13. de Civ. Dei, cap. 22.), attribuerunt eis subtilitatem secundum modum, quo spirituales substantiae subtiles dicuntur, dicentes, quod in resurrectione corpus vertetur in spiritum; et ratione hujus corpora resurgentium Apostolus *spiritualia* nominat (1. Cor. 15.). Sed hoc non potest stare: primo, quia corpus in spiritum transire non potest, cum non communicent in materia; quod etiam Boëtius ostendit in libro de Duabus Naturis (*aliquant. a med.*): secundo, quia si hoc esset possibile, corpore in spiritum converso, non resurgeret homo, qui ex anima, et corpore naturaliter constat: tertio, quia si Apostolus sic intelligeret, sicut nominat corpora spiritualia, pari ratione nominaret corpora animalia, quae in animam sunt conversa; quod patet esse falsum. Unde *quidam* haeretici dixerunt, quod corpus in resurrectione remanebit, sed habebit subtilitatem secundum modum rarefactionis; ita quod corpora humana in resurrectione erunt aërea, vel vento similia, ut Gregor. narrat 14. lib. Moral. (cap. 29.). Sed hoc etiam non potest stare, quia corpus post resurrectionem palpabile habuit Dominus, ut patet Luc. ult., quod praecipue subtile credendum est: et praeterea corpus humanum cum carnibus, et ossibus resurget, sicut corpus Domini, ut dicitur Luc. ult.: *Spiritus carnem, et ossa non habet sicut me videtis habere*, et Job 19. dicitur: *In carne mea videbo Deum salvatorem meum*: natura autem carnis, et ossis praedictam rationem non patitur. Et ideo est assignandus corporibus gloriosis alius modus subtilitatis, ut dicantur subtilia propter completissimam corporis perfectionem: sed hanc completionem quidam eis attribunt ratione quintae essentiae, quae in eis tunc maxime dominabitur; quod esse non potest: primo, quia nihil de quinta essentia potest venire in compositionem corporis, ut in lib. 2. (Dist. 12. q. 1. art. 1.) ostensum est: secundo, quia dato quod veniret in compositionem corporis humani, non posset intelligi quod dominaretur magis tunc, quam nunc, supra naturam elementarem; nisi ita quod tunc esset in corporibus humanis plus secundum quantitatem de natura coelesti; et sic corpora humana non essent ejusdem staturae; nisi forte minueretur materia elementaris in homine (quod repugnat integritati resurgentium); vel ita quod natura elementaris indueret proprietates naturae coelestis ex ejus dominio in corpore; et sic naturalis virtus esset causa proprietatis gloriosae, quod videtur absurdum. Et ideo alii dicunt, quod dicta completio, ex qua corpora humana subtilia dicuntur, erit ex dominio animae glorificatae, quae est forma corporis, super ipsum, ratione cujus corpus gloriosum *spirituale* dicitur, quasi omnino spiritui subjectum. Prima autem subjectio, qua corpus animae subjicitur, est ad participandum esse specificum, prout subjicitur ipsi, ut materia formae; et deinde subjicitur ei ad alia opera animae, prout anima est motor: et ideo prima ratio spiritualitatis in corpore est ex subtilitate, et deinde ex agilitate, et aliis proprietatibus corporis gloriosi: et propter hoc Apostolus in spiritualitate tetigit dotem subtilitatis, ut Magistri exponunt: unde etiam Gregor. dicit 14. Mor. (cap. 29. cir. princ.) quod « corpus gloriosum dicitur subtile per effectum spiritualis potentiae ».

Et per hoc patet solutio AD OBJECTA, quae procedunt de subtilitate, quae est per rarefactionem.